

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Dienst Justitiële Inrichtingen

**Divisie Forensische Zorg en
Justitiële Jeugd Inrichtingen**

Controleplan Forensische Zorg 2022

Voor zorgaanbieders en andere belanghebbenden

Inhoud

1. Inleiding.....	2
1.1 Aanleiding.....	2
1.2 Doelstelling.....	2
1.3 Opbouw.....	2
2. Wettelijk kader en grondslag materiële controle.....	3
2.1 Toepassen materiële controle.....	3
2.2 Inzage in documentatie.....	4
3. Controleprocessen.....	5
3.2 Systeem- en formele controles.....	5
3.3 Horizontaal Toezicht.....	6
3.4 Materiële controle.....	6
3.5 Accountantscontrole en dossierreviews.....	7
3.6 Fraudeonderzoek.....	7
4. Scope materiële controle.....	8
4.1 Reikwijdte.....	8
4.2 Fraude detectie.....	8
5. Stappen materiële controle.....	9
5.1 Stap 1: Selectie.....	10
5.2 Stap 2: Aankondiging en informatievraag.....	10
5.3 Stap 3: Algemene risicoanalyse.....	10
5.4 Stap 4: Specifieke risicoanalyse.....	10
5.5 Stap 5: Detailcontrole.....	11
5.6 Stap 6: Afsluiten hoor- en wederhoor en materiële controle.....	12
5.7 Stap 7: Delen brief van bevindingen.....	12
Bijlage 1. Invulformat landelijke risicolijst materiële controle fz 2022.....	14

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De Divisie Forensische Zorg en Justitiële Jeugdinrichtingen (hierna ForZo/JJI) regisseert de keten van de forensische zorg en is verantwoordelijk voor de inkoop en de financiering van deze zorg. Om de forensische zorgkosten beheersbaar te houden, is het van essentieel belang dat ForZo/JJI doelmatige zorg inkoop en controleert of de door zorgaanbieders gedeclareerde zorg rechtmatig en doelmatig is geweest. Daarnaast dient ForZo/JJI zich te verantwoorden naar interne en externe stakeholders over de rechtmatigheid van de betaalde forensische zorgkosten en de doelmatigheid van de geleverde zorgprestaties.

1.2 Doelstelling

Dit document beschrijft op welke wijze ForZo/JJI invulling geeft aan haar verantwoordelijkheid om controles uit te voeren richting de zorgaanbieders/opdrachtnemers. Bij het uitvoeren van controles gelden de volgende generieke doelstellingen:

- Het verwerven van voldoende zekerheid dat de gedeclareerde zorg rechtmatig en doelmatig is;
- Het beheersen van de forensische zorgkosten; en
- Het signaleren van oneigenlijk gebruik en/of fraude en preventie hiervan.

Daarnaast draagt het uitvoeren van controles bij aan het ondersteunen en verbeteren van toekomstige aanbestedingsprocessen en het monitoren van landelijke trends en ontwikkelingen.

De doelstellingen sluiten hiermee aan op de visie van ForZo/JJI waarin de focus ligt op de inhoud en kwaliteit van de forensische zorg. De controleaanpak die hierbij past is procesgericht en datagedreven. Dit vertaalt zich in de geleidelijke overgang naar Horizontaal Toezicht en de toepassing van de procesgerichte materiële controle.

Dit document beschrijft expliciet op welke wijze ForZo/JJI invulling geeft aan de materiële controle. De inrichting van de materiële controle is gebaseerd op de volgende principes:

- De procesgerichte benadering op basis van een trapsgewijze controleaanpak bepaalt de mate van diepgang van het onderzoek;
- De risicogerichte selectie van de te controleren zorgaanbieders komt datagedreven tot stand; en
- ForZo/JJI houdt er rekening mee dat de door ForZo/JJI te verkrijgen zekerheid niet leidt tot een onnodige controle- en administratieve lastendruk voor de zorgaanbieder.

1.3 Opbouw

In hoofdstuk 2 worden het wettelijke kader en de grondslag van de materiële controle beschreven. Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de controleprocessen. Hoofdstuk 4 en 5 beschrijven het doel en de stappen van de materiële controle. Een invultemplate van de landelijke risicolijst forensische zorg 2022 is ter facilitering van de procesgerichte materiële controle als bijlage bij dit controleplan opgenomen.

2. Wettelijk kader en grondslag materiële controle

Dit hoofdstuk beschrijft het toepasselijke wettelijke kader en de grondslag van de materiële controle alsmede het gebruik van persoonsgegevens in relatie tot de privacywetgeving. De Minister is bevoegd tot het uitoefenen van controle op de naleving van de overeenkomst met de zorgaanbieder. De rechtmatigheid en doelmatigheid van de verleende zorg worden getoetst aan de hand van de toepasselijke wet- en regelgeving in de forensische zorg en hetgeen is opgenomen in de (raam)overeenkomst met de zorgaanbieder.

2.1 Toepassen materiële controle

Raamovereenkomst

Conform het bepaalde in artikel 4.1 van het Besluit forensische zorg bevat de raamovereenkomst bepalingen¹ inzake de uitvoering door ForZo/JJI en terzake van materiele controles met betrekking tot de naleving van de raamovereenkomst door de zorgaanbieder met inachtneming van het bepaalde krachtens de Wet Marktordening Gezondheidszorg, als ook de WGBO, AVG, BIG, de Wet Langdurige Zorg en de overige wet- en regelgeving. Zorgaanbieder maakt ter facilitering van deze controle de administratie eenvoudig toegankelijk en de administratie zodanig inzichtelijk dat er sprake is van een navolgbare audit-trail voor de ingediende declaraties.

Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg)

In artikel 1 van de Wmg is de Minister van Veiligheid en Justitie voor zover het de inkoop van forensische zorg betreft, gelijkgesteld met een ziektekostenverzekeraar en onder het toezicht van de NZa gebracht, waardoor de Wmg grotendeels van overeenkomstige toepassing is op forensische zorg. Gelet op artikel 36, 37, 38, 62 en 68 van de Wmg is de NZa bevoegd tot het stellen van regels op het gebied van de administratieve verplichtingen in de forensische zorg. In artikel 68a van de Wmg zijn bepalingen vastgelegd dat zorgaanbieders medewerking verlenen aan door ziektekostenverzekeraars uit te voeren controles.

Regeling Langdurige Zorg (Rlz) en de Regeling Zorgverzekering (Rz)

ForZo/JJI valt formeel niet onder de Rlz en de Rz; deze uitvoeringsregelingen van de Wet langdurige zorg en de Zorgverzekeringswet bevatten een uitgebreide regeling inzake de uitvoering van de materiële controle. Om uniformiteit in de aanpak met andere ziektekostenverzekeraars te borgen, is in dit controleplan zoveel mogelijk aansluiting gezocht met de bestaande kaders die voor de zorgaanbieders gelden in de betreffende financieringsstromen. In dit controleplan staan de stappen beschreven die doorlopen worden in het materiële controleproces binnen de forensische zorg.

---

¹ Artikel 7.1 onder artikel 7. Controle & Terugvordering.

2.2 Inzage in documentatie

De bevoegdheid tot inzage van documenten in het kader van de materiële controle volgt uit de Wet forensische zorg. Conform artikel 4.1 van het Besluit forensische zorg is een en ander ook nader uitgewerkt in de raamovereenkomst met de zorgaanbieder.

Raamovereenkomst

In de raamovereenkomst zijn bepalingen² opgenomen dat de zorgaanbieder op verzoek van ForZo/JJI onder meer inzage geeft in protocollen, beleidsstukken en andere documenten, indien en voor zover dit noodzakelijk is voor een uitvoering van de controle. Zorgaanbieder zal ieder te declareren dan wel gedeclareerd zorgproduct zodanig vastleggen binnen de wettelijke mogelijkheden in het betreffende zorgdossier dat iedere declaratie in het kader van de materiële controle verantwoord kan worden.

In de raamovereenkomst zijn bepalingen³ opgenomen dat de zorgaanbieder bij eventuele detailcontroles binnen de wettelijke mogelijkheden de medewerkers van ForZo/JJI toegang verleent tot het medische dossier van justitiabelen voor het uitvoeren van controles. Hierbij dient te worden vermeld dat in het geval de beoordeling van medisch inhoudelijke aard is inzage plaatsvindt door een ter zake BIG geregistreerde deskundige.

Wet Forensische Zorg (Wfz)

In artikel 3.2 van de Wfz is vastgelegd dat de door de Minister aangewezen ambtenaren daartoe alle ter zake dienende inlichtingen worden verstrekt en te allen tijde toegang hebben tot een private instelling. Zij zijn, onder verplichting van geheimhouding tegenover derden en voor zover dit voor de uitoefening van hun taak redelijkerwijs nodig is, bevoegd de op forensische patiënten betrekking hebbende stukken in te zien.

Gebruik persoonsgegevens in relatie tot Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Materiële controle is gehouden aan vigerende wettelijke bepalingen omtrent het gebruik van persoonsgegevens. Bij materiële controle zal in eerste instantie gebruik worden gemaakt van de bij ForZo/JJI al beschikbare persoonsgegevens. Te denken valt aan declaratiegegevens, indicatie- en plaatsingsgegevens en gegevens inzake de strafrechtelijke titel. Indien deze onvoldoende zekerheid geven over de rechtmatigheid en de doelmatigheid van de geleverde zorg, en ook andere algemene controlemiddelen geen uitsluitsel geven, kunnen aanvullende persoonsgegevens worden opgevraagd bij de zorgaanbieder.

---

² Artikel 7.2 onder artikel 7. Controle & Terugvordering.

³ Artikel 7.3 onder artikel 7. Controle & Terugvordering.

3. Controleprocessen

3.1 Inrichting en uitvoering van het controleproces

Binnen de divisie ForZo/JJI is het cluster Controle & Beheersing (hierna: het cluster C&B) verantwoordelijk voor de inrichting en uitvoering van het controleproces voor de Forensische Zorg. Om het controleproces vorm te geven betreft het cluster C&B waar nodig de deskundigheid van onder andere experts op het gebied van inkoop, kwaliteit, juridische zaken en huisvesting en de Auditdienst Rijk (ADR). Het doel is om de controles zodanig in te richten dat de rechtmatigheid van de declaratie zoveel mogelijk vooraf of tijdens het declaratieproces geborgd wordt.

Het cluster C&B kent de volgende controleprocessen:

- Systeem- en formele controles
- Horizontaal toezicht
- Materiële controle
- Accountantscontrole en dossierreviews
- Fraudeonderzoek (indien van toepassing)

3.2 Systeem- en formele controles

Formele controles zijn controles waarbij wordt nagegaan of het tarief dat door een zorgaanbieder voor een prestatie in rekening is gebracht:

- a. een prestatie betreft die geleverd is aan een justitiabele waaraan een voor de forensische zorg in een strafrechtelijk kader geldige strafrechtelijke titel ten grondslag ligt;
- b. een prestatie betreft die geleverd is aan een justitiabele waaraan een indicatie- en plaatsingsbrief ten grondslag ligt die is afgegeven door een daarvoor bevoegd orgaan;
- c. een prestatie betreft waarvoor de zorgaanbieder bevoegd is gezien de specifiek met de zorgaanbieder gemaakte inkoopafspraken en het wettelijke kader van de forensische zorg in een strafrechtelijk kader;
- d. het tarief betreft dat voor die prestatie krachtens de NZA beleidsregel (tariefsbeschikking) is vastgesteld of een tarief betreft welke voor die prestatie door de divisie ForZo/JJI met de zorgaanbieder is overeengekomen.

De formele controles vinden hoofdzakelijk geautomatiseerd plaats in het Factuurcontrolesysteem (FCS) van de divisie ForZo/JJI. De geautomatiseerde controles in het FCS worden ook wel systeemcontroles genoemd. De resultaten van de geautomatiseerde controles kunnen leiden tot afkeuring van de ingediende declaraties en acties in de richting van de zorgaanbieder.

3.3 Horizontaal Toezicht

Horizontaal Toezicht is de samenwerking tussen divisie ForZo/JJI en zorgaanbieders die steunt op vertrouwen, wederzijds begrip en transparantie in handelen. Het richt zich op een gezamenlijke inspanning om de rechtmatigheid van declaraties in de processen aan de voorkant, te borgen. Horizontaal Toezicht richt zich op de juiste registratie en declaratie van zorg en daarmee de rechtmatigheid van de zorguitgaven.

Zorgaanbieders en divisie ForZo/JJI:

- dragen gezamenlijk zorg voor een juiste besteding van huidige en toekomstige forensische zorguitgaven;
- geven gezamenlijk invulling aan de maatschappelijke verantwoording over deze uitgaven;
- creëren gezamenlijk op een efficiënte, effectieve en tijdige manier zekerheid over deze uitgaven naar alle ketenpartijen.

Na een succesvolle pilot in de periode 2020-2021 zet de divisie ForZo/JJI in 2022 de inspanning voort om Horizontaal Toezicht binnen de forensische zorg uit te rollen. Voor de forensische zorg wordt zoveel mogelijk het landelijke Horizontaal Toezicht proces gevolgd dat ook binnen de MSZ en GGZ wordt gehanteerd. De landelijke kaders worden waar nodig aangepast om deze forensische zorg specifiek te maken. Meer informatie over de landelijke aanpak is te vinden op www.horizontaaltoezichtzorg.nl en www.forensischezorg.nl/horizontaal-toezicht-forensische-zorg.

De materiële controle vervalst op het moment dat de zorgaanbieder zich bevindt in de verantwoordingsfase van Horizontaal Toezicht met uitzondering van de situaties zoals vermeld in artikel 8.3 van de Handleiding Bekostiging & Verantwoording 2022.

3.4 Materiële controle

Indien de zorgaanbieder niet in aanmerking komt voor Horizontaal Toezicht of zich niet bevindt in de verantwoordingsfase van Horizontaal Toezicht, voert de divisie ForZo/JJI materiële controles uit.

De materiële controle is een onderzoek waarbij de divisie ForZo/JJI nagaat of:

- de door de zorgaanbieder in rekening gebrachte prestaties feitelijk zijn geleverd (= rechtmatigheid);
- voor zover dit mogelijk is, de prestaties terecht zijn geleverd, was de geleverde zorg het meest aangewezen gezien de gezondheidstoestand van de forensische cliënten (= doelmatigheid). Begrippen als "passende zorg" en "gepast gebruik" horen hier ook bij.

Voor een gedetailleerde beschrijving van het materiële controleproces wordt verwezen naar hoofdstuk 4 en 5.

3.5 Accountantscontrole en dossierreviews

Naast de voorgenoemde controleprocessen vindt het verwerven van voldoende zekerheid over de rechtmatigheid van de forensische zorguitgaven ook plaats door middel van onafhankelijke externe accountantscontroles. Dit betreft een controle van de accountant op de door zorgaanbieders jaarlijks en verplicht aan te leveren financiële verantwoordingsdocumenten inzake de forensische zorgomzet. De divisie ForZo/JJI publiceert jaarlijks accountantsprotocollen waarin de specifiek door de accountant voor de forensische zorg te controleren aspecten nader zijn uitgewerkt.

Als sluitstuk voert de divisie ForZo/JJI in samenwerking met de Auditdienst Rijk (ADR) jaarlijks reviews uit bij een aantal geselecteerde externe accountants belast met de controle op de financiële verantwoordingen inzake de forensische zorgomzet. Dit ten behoeve van het vormen van een beeld en een oordeel over de kwaliteit van de door de externe accountant uitgevoerde controlewerkzaamheden conform de algemene gedrags- en beroepsregels voor accountants en de voor de forensische zorg van toepassing zijnde accountantsprotocollen.

3.6 Fraudeonderzoek

Fraudeonderzoek wordt omschreven als:

'een onderzoek waarbij de divisie ForZo/JJI nagaat of de zorgaanbieder valsheid in geschrifte, bedrog, benadeling van rechthebbenden of verduistering pleegt of tracht te plegen ten nadele van bij de totstandkoming of uitvoering van een overeenkomst tot de levering van Forensische Zorg betrokken personen en organisaties met het doel een prestatie, vergoeding, betaling of ander voordeel te krijgen waarop de zorgaanbieder geen recht heeft of recht kan hebben'.

Indien van toepassing zal de divisie ForZo/JJI dit type onderzoek uitvoeren en/of laten uitvoeren door gespecialiseerde deskundige(n), waaronder begrepen melding aan de daartoe bevoegde instanties.

4. Scope materiële controle

4.1 Reikwijdte

De materiële controle richt zich op de door divisie ForZo/JJI gecontracteerde forensische zorgaanbieders. Binnen de materiële controle zijn alle bekostigingssoorten binnen de forensische zorg in scope.

Het doel van de materiële controle is om voldoende zekerheid te verwerven dat de gedeclareerde zorgprestaties rechtmatig en doelmatig zijn. De divisie ForZo/JJI streeft naar een hoge mate van zekerheid bij het vaststellen van de (on)rechtmatigheid. Het is niet realistisch om een absolute mate van zekerheid te verwerven want in dat geval zouden controle-inspanningen uitermate arbeidsintensief, en daarmee kostbaar en inefficiënt zijn. Bovendien is het in sommige gevallen zelfs onmogelijk om absolute zekerheid te verwerven. De begrenzing van materiële controleactiviteiten is daarom gelegen in het verwerven van voldoende zekerheid. De wijze waarop verworven wordt, is beschreven in hoofdstuk 5. Als er niet voldoende zekerheid is verworven op basis van de door zorgaanbieder geleverde stukken, is het aan de divisie ForZo/JJI om te mogen concluderen dat er geen sprake is van rechtmatigheid en/of doelmatigheid van de gedeclareerde zorgprestaties.

Zorgaanbieders kunnen gedurende de looptijd alsook na expiratie van de raamovereenkomst voor één of meerdere materiële controles worden benaderd. Wettelijk gezien mag de divisie ForZo/JJI tot 5 jaar terug controles uitvoeren (algemene verjaringstermijn op grond van artikel 3:310 BW). Daar waar geen contractuele afspraken zijn gemaakt over controletermijnen, en indien zich geen bijzonderheden voordoen, houdt de divisie ForZo/JJI een termijn van 3 jaar aan, een en ander ter beoordeling aan divisie ForZo/JJI.

Met dit controleplan toont DJI aan, dat wordt voldaan aan de (interne) verantwoordingsplicht. Zorgaanbieders kunnen hier geen rechten aan ontleen. DJI kan besluiten per geval en aan de hand van een belangenafweging, van dit controleplan af te wijken. Een op enig moment gegeven oordeel naar aanleiding van enige controle door ForZo/JJI laat onverlet dat bij latere onderzoeken en/of controles feiten naar voren kunnen komen die het reeds gegeven oordeel in een ander daglicht stellen. Dit kan dus te allen tijde leiden tot een ander oordeel achteraf met alle gevolgen van dien.

4.2 Fraude detectie

Als uit de materiële controle of uit signalen van andere afdelingen binnen de divisie ForZo/JJI, of daarbuiten blijkt dat (mogelijk) sprake is van fraude, dan wordt een fraudeonderzoek zoals beschreven in paragraaf 3.6 ingezet.

5. Stappen materiële controle

De divisie ForZo/JJI maakt gebruik van een trapsgewijze controlemethode om zodoende sneller te kunnen filteren waar voldoende zekerheid is omtrent de rechtmatigheid of doelmatigheid en in die gevallen de materiële controle sneller te kunnen beëindigen. Hierbij ligt de nadruk op systeemgerichte werkzaamheden. Om de trapsgewijze controlemethode toe te passen stelt de divisie ForZo/JJI twee voorwaarden:

1. voor aanvang van de controle levert de zorgaanbieder een volledig ingevulde landelijke risicolijst forensische zorg (hierna risicolijst) aan aan de divisie ForZo/JJI;
2. voor aanvang van de controle zijn er bij de divisie ForZo/JJI geen signalen bekend van potentieel onrechtmatig of ondoelmatig gedeclareerde zorg door de zorgaanbieder.

Indien op basis van de systeemgerichte werkzaamheden niet voldoende zekerheid is verkregen, is de divisie ForZo/JJI genoodzaakt om het restrisico terug te dringen tot een acceptabel niveau op basis van gegevensgerichte werkzaamheden. Daarnaast geldt dat indien er niet is voldaan aan voorgenoemde voorwaarden, de divisie ForZo/JJI kan besluiten om af te wijken van de trapsgewijze controlemethode en direct gegevensgerichte werkzaamheden uit kan voeren.

Hieronder worden de materiële controlestappen schematisch weergegeven.

Figuur 1 Trapsgewijze controlestappen materiële controle

De divisie ForZo/JJI streeft in dit proces naar een zo kort mogelijke doorlooptijd. Het proces van hoor en wederhoor is derhalve ingebed in de stappen 3 tot en met 5 om de doorlooptijd van de finale stappen 6 en 7 waar mogelijk te beperken. Op deze wijze verkrijgt de divisie ForZo/JJI sneller inzicht in de bevindingen en verkrijgt de zorgaanbieder sneller duidelijkheid over de uitkomsten van de materiële controle.

5.1 Stap 1: Selectie

De divisie ForZo/JJI bepaalt periodiek en/of ad hoc steekproefsgewijs en/of op basis van een verzoek of een signaal of een mogelijke risico-indicatie de zorgaanbieders die in scope zijn voor de materiële controle.

5.2 Stap 2: Aankondiging en informatievraag

De divisie ForZo/JJI kondigt de materiële controle aan middels een aankondigingsbrief, voorzien van een eerste informatievraag die de uitvoering van een procesgerichte materiële controle mogelijk maakt. Indien de materiële controle wordt opgestart naar aanleiding van signalen, kan de divisie ForZo/JJI besluiten om af te wijken van de procesgerichte materiële controle.

5.3 Stap 3: Algemene risicoanalyse

De zorgaanbieder levert de ingevulde risicolijst zoals opgenomen in bijlage 1⁴ aan ter voorbereiding op de algemene risicoanalyse door de divisie ForZo/JJI.

De divisie ForZo/JJI voert een algemene risicoanalyse uit. Dit betreft een analyse die erop gericht is de voor de zorgaanbieder van toepassing zijnde risico's te bepalen. De procesgerichte materiële controle richt zich primair op de vraag of de zorgaanbieder aantoonbaar voldoende maatregelen heeft genomen om de in de algemene risicoanalyse genoemde risico's te beheersen. Om dit vast te stellen maakt de divisie ForZo/JJI gebruik van algemene controlemiddelen zoals data-analyse, verbandscontroles en (aanvullende) informatieverzoeken in het kader van het vaststellen van opzet, bestaan en werking van beheersmaatregelen.

Als na de algemene risicoanalyse blijkt dat de zorgaanbieder aantoonbaar voldoende beheersmaatregelen heeft genomen dan is de materiële controle bij de zorgaanbieder daarmee afgerond. Als nog sprake is van onvoldoende zekerheid dan zal een specifieke risicoanalyse worden uitgevoerd.

5.4 Stap 4: Specifieke risicoanalyse

De divisie ForZo/JJI voert een specifieke risicoanalyse uit op het onacceptabele resterende risico dat resteert na toepassing van de algemene controlemiddelen. Indien de werking van de beheersmaatregelen op het resterende risico niet toereikend is aangetoond of indien de beheersmaatregelen op het resterende risico in zijn geheel ontbreken, krijgt de zorgaanbieder de gelegenheid om op basis van aanvullende onderbouwing het resterende risico terug te dringen tot een, door de divisie ForZo/JJI beoordeeld, acceptabel niveau.

Als na de specifieke risicoanalyse blijkt dat de zorgaanbieder aantoonbaar heeft gemaakt dat het resterende risico acceptabel is, wordt de materiële controle bij de zorgaanbieder afgerond. Als nog sprake is van onvoldoende zekerheid dan zijn de uitkomsten van de specifieke risicoanalyse de basis voor een detailcontrole. In de toetsingskaders is opgenomen welke gegevens de zorgaanbieder dient te verstrekken en waarop de detailcontrole zich zal richten.

---

⁴ Een ander format dan het in bijlage 1 opgenomen invulformat is toegestaan mits alle aspecten vanuit de landelijke risicolijst forensische zorg hierin zijn opgenomen. Indien de materiële controle plaatsvindt bij een zorgaanbieder tijdens de implementatiefase van horizontaal toezicht is het toegestaan om de tot op dat moment afgestemde risicolijst te hanteren als uitgangspunt voor de materiële controle.

5.5 Stap 5: Detailcontrole

De divisie ForZo/JJI voert een detailcontrole uit indien na de algemene en specifieke risicoanalyse blijkt dat de rechtmatigheid of doelmatigheid van de gedeclareerde zorgprestaties niet met voldoende zekerheid kan worden vastgesteld.

Een detailcontrole wordt gedefinieerd als “een onderzoek door de divisie ForZo/JJI naar bij de zorgaanbieder berustende persoonsgegevens met betrekking tot forensische cliënten ten behoeve van de materiële controle (of indien van toepassing fraudeonderzoek)”.

Bij het uitvoeren van de detailcontrole wordt rekening gehouden met het proportionaliteitsprincipe. Proportionaliteit stelt de afweging aan de orde of de privacy-inbreuk van de te onderzoeken forensische cliënten wel in verhouding staat tot het beoogde doel. Voor de bij de zorgaanbieder werkzame medewerkers geldt dat opvragen van persoonsgegevens ten behoeve van materiële controle alleen is toegestaan als dat voor het doel noodzakelijk is en niet op een andere manier kan worden bereikt (noodzakelijkheid en subsidiariteit) en dat er geen zwaarder middel wordt ingezet als voor het bereiken van het doel ook een lichter middel kan worden ingezet.

De divisie ForZo/JJI zal hierbij twee vormen van detailcontroles toepassen namelijk:

- a. Detailcontrole zonder inhoudelijke inzage in het cliëntendossier.
- b. Detailcontrole met een inhoudelijke inzage in het cliëntendossier.

a. Detailcontrole zonder inhoudelijke inzage in het cliëntendossier

Bij dit instrument wordt gebruik gemaakt van persoonsgegevens waarover de divisie ForZo/JJI niet zelf beschikt. Tot de detailcontrole zonder inzage in het cliëntendossier worden onder andere de volgende activiteiten gerekend:

- het opvragen van informatie bij de zorgaanbieder voor specifieke forensische cliënten ten behoeve van een toelichting (verklaring) voor afwijkingen op kengetallen of normen;
- het opvragen en indien nodig het ter plaatse controleren van de door de zorgaanbieder geadmistreerde en gerealiseerde productie voor specifieke forensische cliënten.

Het voorgaande betreft veelal een administratief onderzoek zonder een inhoudelijke inzage in het cliëntendossier. Dit met het doel de juistheid van de administratieve verwerking te beoordelen.

b. Detailcontrole met een inhoudelijke inzage in het cliëntendossier

Indien het controledoel niet kan worden bereikt zonder het inzien van een cliëntendossier, zal een zorgaanbieder worden verzocht medewerking te verlenen aan een door de divisie ForZo/JJI uit te voeren detailcontrole met inzage in het cliëntendossier.

Deze vorm van detailcontrole op de locatie van de zorgaanbieder zal indien nodig⁵ plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van een BIG geregistreerde ter zake deskundige. De zorgaanbieder krijgt bij aanvang van een detailcontrole een opgave van de geselecteerde forensische cliënten.

---

⁵ Inhoudelijke inzage in het cliëntendossier betekent niet per definitie dat er inhoudelijke oordeelsvorming plaatsvindt. Daar waar inhoudelijke oordeelsvorming wordt gevraagd bij controle op de doelmatigheid van zorg, zal dit indien nodig worden toegepast door een BIG geregisteerde ter zake deskundige.

De zorgaanbieder draagt er zorg voor dat de cliëntendossiers van de geselecteerde forensische cliënten op de afgesproken dag en locatie ter inzage en beoordeling liggen van de controlefunctionaris, of draagt zorg voor verstrekking van de gevraagde gegevens aan de controlefunctionaris.

Om de privacy te waarborgen worden binnen het materiële controle proces de volgende maatregelen gehanteerd:

- er wordt geen medische informatie gekoppeld aan cliëntgegevens opgenomen in de verantwoordingsrapportage;
- er wordt geen gevoelige cliëntinformatie, zowel binnen als buiten de divisie ForZo/JJI, verstrekt aan daartoe onbevoegde derden.

Indien na het uitvoeren van de detailcontrole tekortkomingen zijn geconstateerd, krijgt de zorgaanbieder de gelegenheid om (binnen redelijke termijn) op basis van aanvullende onderbouwing de divisie ForZo/JJI tot andere inzichten te brengen. In het geval van geconstateerde tekortkomingen kan de divisie ForZo/JJI daarnaast besluiten om de scope van de materiële controle uit te breiden met één of meerdere jaren met inachtneming van de in hoofdstuk 4 geldende controletermijnen. De materiële controle wordt afgerond zodra voldoende zekerheid is verkregen.

5.6 Stap 6: Afsluiten hoor- en wederhoor en materiële controle

Vanaf stap 3 vangt het traject van hoor en wederhoor aan en eindigt in deze fase. De divisie ForZo/JJI kan van deze stap afzien, indien bepaalde belangen hiertoe noodzakelijk zijn. Hoor- en wederhoor is soms niet nodig, omdat het een zorgaanbieder altijd - ook zonder deze fase - achteraf vrijstaat haar mening te geven omtrent de bevindingen en de maatregelen. In het geval dat hoor- en wederhoor niet nog eens wordt toegelaten wordt stap 6 direct samengevoegd met stap 7.

5.7 Stap 7: Delen brief van bevindingen

De divisie ForZo/JJI informeert de zorgaanbieder over de uitkomsten van de materiële controle via een brief van bevindingen en vervolgens separaat een eventuele terugvorderdeclaratie. Bij de opvolging van de bevindingen van de materiële controle zijn repressieve en/of preventieve maatregelen mogelijk. De dossiers worden na afronding van de controle adequaat gearhiveerd, met inachtneming van de wettelijke bewaartermijn.

Repressieve maatregelen

Bij vastgestelde onrechtmatigheid is de consequentie dat de divisie ForZo/JJI overgaat tot terugvordering. Als er een structurele onrechtmatigheid is vastgesteld binnen een representatieve deelwaarneming dan worden deze resultaten, rekening houdend met en gecorrigeerd voor de bevindingen uit de risicoanalyses, geëxtrapoleerd naar de verantwoordingsperiode. Het is mogelijk dat tussen de controleperiode waar de materiële controle op toeziet (scope) en de datum waarop de brief van bevindingen is verstuurd ook sprake is van onrechtmatigheid. Als onderdeel van de repressieve maatregelen zal de divisie ForZo/JJI besluiten welke acties passend zijn voor de betreffende periode.

Preventieve maatregelen

Bij preventieve maatregelen worden verbeterafspraken gemaakt met als doel onrechtmatige declaratie in de toekomst te voorkomen. De zorgaanbieder dient dan een verbeterplan op te stellen en periodiek over de voortgang in de naleving daarvan te rapporteren.

Afhankelijk van de aard van de geconstateerde tekortkomingen kan de divisie ForZo/JJI besluiten om een (fraude-) onderzoek te starten. De divisie ForZo/JJI kan dit onderzoek laten uitvoeren door een daarvoor bevoegd en gespecialiseerde externe deskundige en/of een melding doen bij de daartoe aangewezen autoriteiten waaronder de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), het Openbaar Ministerie (OM) of enige andere instantie. De zorgaanbieder wordt over deze afronding en overdracht geïnformeerd, tenzij het onderzoeksdoel daardoor wordt geschaad.

Bijlage 1. Invulformat landelijke risicolijsl materiële controle fz 2022

Een invulformat van de landelijke risicolijsl forensische zorg 2022 is als separate bijlage opgenomen. Het invulformat faciliteert zorgaanbieders om voor aanvang van de materiële controle de informatie te verstrekken die een procesgerichte controle mogelijk maakt.